

Саха тылын уонна тулалыыр эйгэ уруога

Учуутал	Жучкина Марфа Реворьевна
Улуус	Булүү
Оскуола	Иван Васильевич Яковлев аатынан Үгүлээт орто оскуолата.
Электроннай адрес	
телефон	89627311256
Үлэтин аата	Саха тылын уонна тулалыыр эйгэ уруога
Кылаас	1

Уруок тиэмэтэ	Маарынаһар бүтэй дорҕооннор
Уруок тийбэ	Саҥа тиэмэ
Уруок көрүнгэ	Саха тылын уонна тулалыыр эйгэ уруогун алтыһынарары
Уруок сыала	Тустаах үөрэх предметин үөрэтии түмүгэ. <ul style="list-style-type: none"> - Маарынаһар бүтэй дорҕооннору кытта билиһиннэрии - Айымньы ис хоһоонун ааҕан билэр. - Билбэт тылларын суолталарын быһаарар. - Оҕону төрөөбүт сириг дойдутун баайын –дуолун харыстыы үөрэнэнэрин ситиһии
Үөрэх сатабылларын сайыннарыы түмүгэ.	<ul style="list-style-type: none"> - Уруок сыалын –соругун туруорунуу. - Бэйэтин ааҕытын сыаналыыр, көннөрүнэр. - Маарынаһар бүтэй дорҕоонноох тыллары айымньыттан булуу.
Ытык өйдөбүллэри ингэрии түмүгэ.	<ul style="list-style-type: none"> - Бэйэтин санаатын этэр. - Саҥа тиэмэни сэргээһин.
Учуутал сыала-соруга	<ul style="list-style-type: none"> - Маарынаһар бүтэй дорҕооннору кытта билиһиннэрии.

	<ul style="list-style-type: none"> - «Айылға доботоро буолуобун» В.Николаев айымньытын интэриэһиргээн аабы, ырытыы. - Оҕо ааһар, ырытар, толкуйдуур, са.нарар дьобурун сайыннарыы. - Оҕолор кэпсээни бэйэлэрэ баһаран маарыннаһар бүтэй дорҕоонноох тыллары булалларын ситиһии. - Оҕолору бэйэ-бэйэбэ эйэбэс сыһыанна иитии.
Үөрэнээччи сыала	- Маарыннаһар бүтэй дорҕоонноох тыллары тиэкистэн булуу, сөпкө суруйуу
Былааннаһар түмүк	Үөрэнээччи билиэхтээх: <ul style="list-style-type: none"> - Маарыннаһар бүтэй дорҕооннору - Тиэкистэн маарыннаһар бүтэй дорҕоонноох тыллары булуу - Кымырдаһас –ойуур эмчитэ буоларын кытта билиһиннэри - Бэйтин санаатын сааһылаан кэспии үөрэни
Туттуллар тэрил	Слайда, Карточка.

Уруок хаамыыта.

Уруок этаптара	Учуутал үлэтэ	Үөрэнээччи үлэтэ			Туттуллар тэрил	бириэ мэ
		Билэр- көрөр үөрүйэх	Бодоруһар үөрүйэх	Бэйэни салайынар-дьаһанар үөрүйэх		
		Үөрэнээччи тугу онгоруохтааһа, ханнык ньыманан билиитин ингэриэхтээһэ,сатабылы туһаныахтааһа	Үөрэнээччи доһорун, учууталын сэргээн истэ, алтыһа –бодоруһа үөрэниэхтээһэ	Бэйэтэ түмүк онгорор, санаатын чочу этинэр,сааһылыыр үөрүйэбэ сайдыахтааһа.		
I.Тэрээһин чааһа.	Дорооболорун. Бу уруокка элбэхтик ааһыахпы, суруйуохпут, бары биир түмсүү буолан уонна иккилии буолан үлэлиэхпит	Үөрэнээччи уруокка бэлэм буолар, дьаһанар.	Учууталы сэргээн истэр			1мүн

II.Кириин чааһа	Билигин бары дуосканы көрдүбүт. Бэриллибит тыллары аахтыбыт.	Бэйэтин билиитин чопчулуур, учуутал ыйыгытыгар чопчу хоруйдуур. Ыйытыкка сөптөөх хоруйу көрдүүр. Истибит билиитин ингэринэр	Учуутал, доборун санатын сэргээн истэр. Доборун эппиэтин истэр.	Истэр болбойон, сорук туруорар, ырытар, сыаналыыр, түмүк онгорор. Санаатын этинэр.Түмүк онгорор.	Слайд1. (Көхө-көбөн, хатын-хотун)	5 мүн
III.Тэтэрээккэ үлэ.	Билигин тэтэрээптитигэр ыраастык суруйарга , илиибитин эрчийиэхпит.	Бэйэтин үлэлииргэ бэлэмниир Толкуйдуур, ырытар.	Доборун бэрэбиэркэлиир, сыһатын көннөрүнэр.	Бэйэтин санаатын сааһылыыр, түмүк онгорор.		3мүн
IV.Уруок сүрүн чааһа. 1.Тылга үлэ.	Бэриллибит тыллартан т тэтэрээккэ суруйуохпут	Чопчу эппиэти көрдүүр.Слайданан сөпкө үлэлиир ньыманы көрдүүр.	Доборун истэр, сыаналыыр	Түмүк онгорор, санаатын этинэр.Бэрэбиэркэлэнэр, сыһатын булан көннөрөр.Дуоскаҕа сөптөөх эппиэти булан үлэлиир.	Слайд2. (мо(б-х)отой, со(х-б)со,кө(х,б)ө .)	5
2..Пааранан үлэ.	Сорудах бэриллэр, тэтэрээккэ үлэ	Карточканы сатаан туттар, быраабыла бэйэтэ онорон таһаарар.	Доборун үлэтигэр сыанабыл биэрэр, быһаарар	Бэйэ сыһатын булар, көннөрүнэр	Сорудахтаах карточка О(б-х)ус, (h-с)аас, са(б,х)ах	5 мүн
3. Сыннаалан	Билигин сыннаана таарыйа болжомтоҕо оонньоохпут. Карточканы көрдөрөн иһиэххит.Ханнык доржонноох тыллары этэбин.	Үөрэнээччи учууталы, доборотторун кытта алтыһар.	Болбойон истэр, сөпкө онгорорго дьулуһар.	Үөрэнээччи болжомтоҕо үлэлиир	Тэллэй, муох, бэс, уйа, туораах, халлаан, күөх.	2мүн
4. Тылдытка үлэ	Билигин биһиги инники билсибит тылларбытын тылдыттан була үөрэниэхпит	Үөрэнээччи үлэлиир	Болбойон ааһар	Тылдытынан үлэлиир	Карточкалаах ойуу	5мүн
VI.Кинигэнэн үлэ.	Билигин кинигэнэн үлэлиэхпит “ Айылба доборотторо буолуобун	Үөрэнээччи ааһар, ырытар	Болбойон истэр, сыһаны була үөрэнэр. Ис хоһоонунан ыйытык	Сөптөөх хоруй биэрэр.		10 мүн

			туруорар доборугар.			
VII. Түмүк	Бүгүнкү урукка тугу биллигит?	Тугу билбитин сааһыланар, анаалыстыыр	Доботторун сэргээн истэр	Түмүк онгорор.Хонтуруоллуур.		1 мүн